

Streszczenie rozprawy doktorskiej

Autor: mgr Agnieszka Sikorska

Temat rozprawy: „Publicznoprawne uwarunkowania ratownictwa”

Promotor: *Prof. dr hab. Katarzyna Kaczmarczyk – Kłak*

Przedmiotem rozważań podjętych w niniejszej rozprawie doktorskiej jest zagadnienie instytucji ratownictwa na tle publicznoprawnych regulacji. Za przedmiot badań przyjęto zatem w szczególności konstytucyjnoprawne i administracyjnoprawne, w mniejszym zaś stopniu karnoprawne, regulacje określające systemowe rozwiązania organizacji i funkcjonowania instytucji ratownictwa mającej za podstawę niesienie pomocy w sytuacji zagrożeń dla bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz dóbr prawnie chronionych.

Głównym celem pracy jest teoretyczna analiza organizacji i funkcjonowania systemu ratowniczego, w tym kompetencji i zadań jego podmiotów w ujęciu konstytucyjnoprawnych norm zapewniających bezpieczeństwo i porządek publiczny oraz inne wartości i dobra prawnie chronione. Współczesna koncepcja konstytucyjnych praw i wolności (wartości) determinuje treść i zakres szczegółowych praw i wolności, jako dóbr prawnych stanowiących integralną sferę jednostki podlegającą prawnej ochronie. Z perspektywy ratownictwa jako elementu zapewnienia i ochrony tychże wartości i dóbr istotne jest więc znaczenie norm konstytucyjnych dla wykładni norm prawa regulujących tę sferę działalności państwa i jego organów.

Tematykę publicznoprawnych uwarunkowań ratownictwa podjęto w dysertacji w sześciu rozdziałach. W rozdziale pierwszym zatytułowanym „Konstytucyjne rozumienie bezpieczeństwa i porządku publicznego” ukazano wartości te z perspektywy ich aksjologicznych i normatywnych podstaw. Punktem wyjścia do tych rozważań było wskazanie kierunków definiowania bezpieczeństwa w ogóle, zważywszy, że na gruncie nauki prawa oraz innych nauk istnieją wspólne podstawy definiowania, które mogą stanowić punkt wyjścia dla konstytucyjnego, kolejno ustawowego rozumienia tej wartości. Skupiając się na aksjologicznym wymiarze obu wartości szczególną uwagę zwraca pomieszczone już we wstępie Konstytucji znamię „dobro i byt” Ojczyzny oraz „suwerenne i demokratyczne stanowienie o jej losie”, które są możliwe do zrealizowania tylko przy zapewnieniu bezpieczeństwa państwa i porządku publicznego. W tym też kontekście poddano pod ocenę w ujęciu konstytucyjnym definicję bezpieczeństwa państwa i narodu, jak również porządku publicznego. W obszarze normatywnych podstaw wykazano z kolei znaczenie klauzuli generalnej bezpieczeństwa i porządku publicznego jako wartości konstytucyjnych dla wykładni norm ustawowych. Zwrócono zatem uwagę na aspekt bezpieczeństwa jako normy programowej oraz publicznego prawa podmiotowego. Elementem, którego nie można było pominąć przy analizie konstytucyjnego rozumienia

bezpieczeństwa i porządku publicznego jest niewątpliwie godność stanowiąca źródło wszelkich praw i wolności, a więc również rozważanych w tym rozdziale wartości.

Podjęte w ramach rozdziału drugiego zagadnienia stanowią wprowadzenie do tematyki publicznoprawnych uwarunkowań systemu ratowniczego. Szczególną uwagę poświęcono na analizę zakresu desygnatów pojęcia bezpieczeństwa wewnętrznego państwa, publicznego czy powszechnego i porządku publicznego, które w swych podstawach definiowania na płaszczyźnie ustawowej zawierają istotne treści dla oceny przedmiotu rozważań jakim jest ratownictwo. W konsekwencji pozwoliło to podjąć się uszczegółowienia definicji ratownictwa, a w następstwie określenia systemu ratowniczego zapewniającego te wartości. Rozdział kończy ocena wpływu zagrożeń jako determinantów tych wartości na ratownictwo dokonana poprzez pryzmat ich źródeł, normatywnej identyfikacji oraz w świetle działań ratowniczych, zarządzania kryzysowego i stanów nadzwyczajnych.

W rozdziale trzecim omówiono ogólne zasady oraz funkcje organów władzy publicznej zapewniające w ramach systemu ratowniczego bezpieczeństwo i porządek publiczny. W tym zakresie wykazano niezbędność stosowania zasad ustrojowych przez organy władzy publicznej w realizacji zadań publicznych w wielu obszarach ich aktywności. Mając na uwadze przedmiot dysertacji szczególnie jednak w obszarze urzeczywistniania celu państwa jakim jest zapewnienie w ramach systemu ratowniczego bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz ochrona wszelkich dóbr chronionych prawem przez zobowiązane do tego organy władzy publicznej. W tym sensie ocenie podlegała więc funkcja wewnętrzna państwa determinowana między innymi wskazanym celem, która stanowiła podstawę do rozważań nad kolejnymi szczegółowymi funkcjami jak wykonawczą w odesłaniu do zasady demokratycznego państwa prawa, praworządności i legalizmu oraz trójpodziału władz; funkcją organizacyjną, kierowniczą, planistyczną oraz nadzorczo – kontrolną w odesłaniu do zasady decentralizacji i centralizacji, w tym zespolenia oraz funkcją porządkowo – reglamentacyjną, w tym prawodawczą oraz świadcząca w odesłaniu do zasady społecznej gospodarki rynkowej i sprawiedliwości społecznej.

Rozdział czwarty sanowi analizę konstytucyjnych organów władzy wykonawczej realizujących kompetencje i zadania w obszarze ratownictwa zapewniającego bezpieczeństwo i porządek publiczny, w przedmiotowym zakresie Prezydenta, Rady Ministrów oraz Prezesa Rady Ministrów. Ponieważ organy te w systemie ratowniczym pełnią odmienną rolę, aczkolwiek bywa też, że na pewnych jego płaszczyznach współdziałają, dla każdego z nich podjęto się więc na tle konstytucyjnych regulacji oceny ich pozycji ustrojowej, jak i zakresu kompetencji i zadań, także tych wynikających z ustaw. Ich weryfikacja i ocena, pozwoliła natomiast założyć, iż spośród wymienionych organów ważniejszą pozycję w organizacji i funkcjonowaniu systemu ratowniczego pełni Rada Ministrów i/lub premier, co jest naturalną konsekwencją realizacji bieżącej polityki państwa w dziedzinie bezpieczeństwa i porządku publicznego przez te organy wynikającą z norm konstytucyjnych.

W rozdziale piątym opisującym System Państwowe Ratownictwo Medyczne, który stanowi element organizacji bezpieczeństwa wewnętrznego państwa oraz ochrony zdrowia i opieki zdrowotnej

gwarantowanych Konstytucją w szerszym stopniu analizowano konstytucyjne prawo do ochrony zdrowia i opieki zdrowotnej. Zatem zarówno od strony normy gwarancyjnej, z której wywodzić należy nakaz podejmowania przez władze publiczne działań koniecznych dla ochrony i realizacji tego prawa, jak i prawa podmiotowego obejmującego zakresem ochronę przed wszelkimi zagrożeniami, zapewniając tym samym poczucie bezpieczeństwa zdrowotnego. W związku z tym ocenie podlegała organizacja i funkcjonowanie oraz kompetencje i zadania podmiotów systemu tak w ramach struktury administracyjnej, jak i medycznej udzielającej świadczeń zdrowotnych, która jak podnoszono wymaga dopracowania bądź pewnych zmian. Szczególny kontekst rozważań w tym obszarze przypisać należy też projektowanym bądź wprowadzonym zmianom w systemie ratownictwa medycznego, jak również powiązanim z nim Systemie Powiadamiania Ratunkowego i w związku z tym centralistycznym podejściem ustawodawcy w kwestii ochrony zdrowia i organizacji systemów, które ostatecznie podlegały ocenie.

Rozprawę doktorską zamyka rozdział szósty poświęcony zagadnieniom dotyczącym Krajowego Systemu Ratowniczo Gaśniczego jako elementu organizacji bezpieczeństwa wewnętrznego państwa i porządku publicznego gwarantowanych Konstytucją. W znacznej mierze ocenie podlegał zakres zadań i kompetencji organów administracji rządowej i samorządowej na poszczególnych poziomach organizacji i funkcjonowania systemu. W wyniku tych rozważań należy podkreślić, iż rozumienie ratownictwa w kontekście systemu jest wynikiem obowiązującej organizacji procedur i struktur zapobiegania, przeciwdziałania, zwalczania i usuwania skutków zagrożeń dla życia, zdrowia, mienia czy środowiska, które w pewnych obszarach wymagają jednak dopracowania. Podobnie jak w poprzednim rozdziale od strony organizacyjnej i funkcjonalnej podniesiono również zadanie obsługi zgłoszeń alarmowych podejmowane w rozważanym systemie za pośrednictwem Systemu Powiadamiania Ratunkowego.

Rozprawę zamyka podsumowanie podejmowanych w poszczególnych rozdziałach rozważań, które pozwoliły na sformułowanie wniosków i postulatów *de lege ferenda*.

